

ประโยค ป.ธ. ๙
แต่งไทยเป็นมคอ
สอบ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕

133

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้
รับรัชทายาท เสด็จผ่านฉนวนยารบัตติ เถลิงสยามรัฐสีมาอาณาจักร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๑
ครึ่งนั้น พระองค์มีพระชนมายุเพียง ๑๕ พรรษาเท่านั้น ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๑๖ ก็
มีพระชนมายุได้ ๒๑ พรรษา ก็ได้ทรงสละราชย์ เสด็จออกทรงผนวช ตามโบราณ
ขัตติยราชประเพณีแล้วจึงได้เสด็จลาผนวชนิวัดคันธูราไชยวรวิญญู กระทำราชาภิเศกอีกครั้งหนึ่ง
เป็นการมหิหาร/ ทั้งนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าพระทัยของพระองค์ว่า ทรงคำนึงถึง
พระบวรพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง อันพระพุทธรุศาสนานี้ ย่อมเป็นที่ทราบกันอยู่อย่าง
แจ่มชัดแล้วว่า เป็นของคู่บ้านคู่เมืองของไทยเรามาตั้งแต่เกิดกำบรรพ์ และเป็นหลัก
เคารพบูชาของประชาชนชาวสยามทุกชั้น ทุกวัย ตลอดมา ดังนั้น การที่พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวได้ทรงสละราชสมบัติเสด็จออกทรงผนวชเช่นนี้ ย่อมเป็นเครื่องกระทำให้ไพร่
ฟ้าข้าแผ่นดินมั่นใจว่า พระองค์จะทรงปกครองประเทศโดยทศพิธราชธรรม ให้ความร่มเย็น
แก่อาณาประชาราษฎร์ และสมมติพรพรหมณ์โดยทั่วหน้ากัน สมกับพระองค์ทรงเป็น
เอกอัครศาสนูปถัมภกของพระพุทธศาสนา ยิ่งกว่านั้น ยังจะเห็นได้จากพระราชดำรัสต่อ
พระสงฆ์ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) ว่า “ข้าพเจ้า
ย่อมรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าที่จะต้องทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นสิ่งคู่กับ
พระราชอาณาจักร ให้ดำเนินไปในทางวัฒนาถาวรพร้อมกันทั้งสองฝ่าย” ข้อนี้ย่อมนำความ
ปลื้มปิติมาสู่พสกนิกรชาวไทยสุกที่ จะพรรณนา ทั้งเป็นเครื่องน้อมน้ำใจให้เชื่อมั่น และ
นิยมนับถือรักใคร่ในพระองค์อย่างแท้จริงประการหนึ่ง

เมื่อเริ่มรัชสมัยของพระองค์นั้น ประเทศสยามเรา ถ้าเทียบกับประเทศต่าง ๆ
ในยุโรปแล้ว ก็จะได้เห็นว่า ยังอยู่ล้าหลังเขามาก ข้อนี้ พระองค์ทรงพระราชดำริเห็นโดยดั่งแท้

และทรงเห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงการปกครองให้เรียบร้อยดีกว่าเดิมเสียก่อนเป็น
 ชั้นแรก ดังนั้น พระองค์จึงทรงพยายามที่จะได้ทรงทราบความเป็นอยู่ของประชาชนพลเมือง
 โดยใกล้ชิด ถึงแก่ทรงยอมเสียดลความสุขสำราญส่วนพระองค์ในยามว่างพระราชกิจ ซึ่ง
 ควรจะเป็นเวลาพักผ่อนพระราชอิริยาบถ มาใช้ในการตรวจตราสืบความเป็นไปของบ้านเมือง
 ให้รู้เห็นด้วยพระเนตรพระกรรณของพระองค์เอง ดังปรากฏเป็นที่ทราบกันอยู่ทั่ว ๆ ไปว่า
 พระองค์ทรงปลอมแปลงเป็นสามัญชนเที่ยวปะปนไปกับราษฎรเนื่อง ๆ โดยมีศักดิ์พระองค์เสวย
 พระราชจิวาบัตรทั้งนี้ ย่อมทำให้ราษฎรทั่วไปมองเห็นพระราชอุทสาหะวิริยะอันแรงกล้า
 ของพระองค์ที่เอาพระทัยใส่ดูแลสุขทุกข์ของคน ๆ อย่างแท้จริง ทำให้เพิ่มความจงรัก
 ภักดีต่อพระองค์ยิ่งขึ้น อนึ่ง หลักการปรับปรุงการปกครองนั้น พระองค์ทรงพยายาม
 อย่างยิ่งที่จะให้เป็นไปแบบนิคาปกครองบุตร ซึ่งเล็งถึงว่า ผู้ปกครองจะต้องให้ความคุ้มครอง
 และความรักแก่ราษฎรเยี่ยงพ่อกับลูกเช่นนั้น ชื่อนี้ เป็นความจริง ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อ
 คราวเสด็จประพาสเมืองตราด เมื่อ ร.ศ. ๑๒๖ (พ.ศ. ๒๔๕๐) ได้ทรงพระราชดำรัสตอบ
 ราษฎรที่มาเฝ้าอย่างล้นหลามว่า “เราจะเหมือนบิดาของเจ้าเสมอไป ย่อมยินดีด้วยใน
 เวลาสุข และจะช่วยปลดเปลื้องอันตรายในเวลาภัยได้ทุกข” ๖

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๙

ตัวอย่างแต่งไทยเป็นมคธ

135

โย หิ มหาราชา จุฬาลงกรโณ นาม จุกิวเส ปญจโม
 สยามินุโท ชาโต ๗ โส พุทธปรินิพพานโต จตุสสคาริกานัน ทูวินัน
 วสฺสสทฺสสถานมฺปริ เอกาทสนฺนํ สกานมฺจฺยกาเส สยามรฎฺเจ รชฺชํ กาเรสี ๗
 ททา โช ปณฺเณรสวสฺสทฺสเทสิญฺจวชฺชกฺติญฺจโตว อมฺพุทฺธาภิสิทฺโต ๒๔๑๖ พุทฺธเสกฺสุ
 อติกฺกนฺเตสฺส เอกวีสทิวสฺโส หุทฺวา รชฺชํ ปหาย อภินิฏฺชนฺโต อิมสฺมึ
 ธมฺมวินเย โปราณกฺชฺชกฺติยานํ ปเวณิยา ปพฺพชฺชิตฺวา กาสานุรุเปเน วทฺศปฺปฏิวทฺศ
 จรนโต อุปฺปพฺพชฺชิตฺวา มหายเสน กตฺถาภิเสโก ราชภาวํ ปฺนาคมิ ๗
 เอวมสฺส จริยา อโย โช พุทฺธสาสเน อภิปฺปสนฺโน ทสฺเสว อาทริ
 ภิโยโยโส กโรตฺติทึ ทึเปติ ๗ ทมฺปนเนตํ พุทฺธสาสนํ นาม ปฺริมกาลโต
 ปฏฺจาย ทโยจฺกรฎฺเจเน สทฺธิ อุกฺภาเวเน จิตฺํ โหติ สทฺพเพทึ จ
 สยามิกชนเนทึ ปรมฺปฺราย กรุกตํ ปุชฺชิตฺนุทึ วิทิตํ วา ๗ ทสฺมาสฺส
 ยถาวทฺศปฺพพฺพชฺชา รฎฺจวาสนํ อโย โช ทสฺวิเร ราชธมฺเม จทฺวา รฎฺจ
 ปรีกฺกณฺนิสฺสทฺติ อนนฺวเสสย สสฺสมณพฺุราหฺมณิยา ปชาย ฆาสูกํ ชเนสฺสทฺติ
 อิเรว เอกกฺกสาสนนฺุปลฺกตภกฺภาวํ อรทฺทิตึ อภินิเวสการณํ ๗ ทโต จุกฺกรึ
 เทเนว

สท รฎฺเจเน ทโยยานํ วุทฺถุณิยา พุทฺธสาสนํ
 อนฺุปาโลว ภาโร เม อิติ ชานามิ สทฺพพาทึ

เอวมาทินา ๒๔๔๐ พุทฺธเสกฺ สิริรัตนเสกฺดารามวิทฺหาเร สจฺจธมฺมชฺเ
 วุทฺทวจนํ ทฎฺจพฺพ ๗ เอกณฺุทึ ทโยจฺกชนานํ อนนฺุทํ บีทึ อาเนทึ อปฺรณฺุจ
 อติวีย ทสฺมึ สทฺธาสมฺมานนฺุบีโยนมนํ โหติ ๗

ทตฺส จ รชฺชาทิกาเล สยามรฏฺจมิทํ ยูโรปรฏฺจเจहि สทฺธิ
 สนฺทสฺสนโต พหุรา โอสกฺกนํ ทิสฺสติ ๖ โสปี เอกํ ปจฺจกฺขโต ทิสฺวา
 ปจฺมํ ทาว มยา ปุริมโต อุตฺริทฺรํ กทฺวา ธมฺเมเน สเมเน รฏฺจปฺ-
 ปสาสนํ สํวิทฺธิกํ วฏฺฏทฺธิ กมฺมสนฺนิฏฺจจันํ กโรติ ๖ ทสฺมา รฏฺจวาสนํ
 สฺซทฺทกฺขํ สนฺติเกเน ทฏฺจํ ปฺรกฺกมฺนโต สฺซวิหารยฺกฺเขตฺ วิคฺตภารกาเลปํ อคฺคตฺสฺซํ
 ปฺริจฺจชิตฺวา อคฺคตฺปฺจจกฺขโต มหาชนสฺส ปวฺกฺติ วิจาเรทฺ กามาคามํ
 วิจฺรณโตว อนฺติมานิกาย อภิกฺขณํ อญฺญาตกเวเสน ชนปทจฺรโกติ ปญฺญาโต
 โทติ ๖ ทสฺสยํ ยถาวุทฺทจฺริยา อวสฺสํ รฏฺจวาสนํ เอกนฺทสฺซทฺทกฺขาเปกฺขมานสฺส
 ทิพฺพวิริยกฺกํ โชเตกิ เตสฺสจ ภิโยโย สมนฺมานนสฺสกฺคฺติ อวาทิ ๖ โยปิจ
 รฏฺจปฺปสาสโนปาโย เตน สํวิทฺธิทฺทไฟฺโ โส เตน ยถา มาคาบิตโร
 อคฺคตโน ปุทฺทกํ รกฺขนฺติ ทถา สํวิทฺธิกํ อคฺควายมิโต ยํ รฏฺจปฺปสาสกา
 ราชานอ มาคาบิตโร วิย หุทฺวา รฏฺจวาสนํ ธมฺมการกฺขาวรณคฺคฺติ
 กเรยฺยฺนฺติ ทิปฺติ ๖ ทถา ทิ เทเนว

มาตา ปิตา จ อคฺอรชํ ปิอํ รกฺขนฺติ ปุทฺทกํ
 เอวํ รณฺโฆว ธมฺเมทิ ทุมฺเห รกฺขามิ สทฺทพทา
 สฺซเช โมทามิ ทุมฺหากํ ทุกฺเช ทุกฺขาปนายโกติ

เหวมาทินา ๒๔๕๐ พุทฺธสเก (ทฺรเวท อิติ ทฺยฺยภาสย สทฺธนามเก)
 เอกสฺมี นกเร มหาชนสฺส วุทฺทวจนฺมฺปิ เอกถ นิสฺสสนํ โทติ ๖